

BELINDA ALEXANDRA

ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΣΚΟΥΛΑΡΙΚΙΑ

μετάφραση
Σοφία Τάπα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

Στη Σέλγουα

ΜΕΡΟΣ Ι

ΕΝΑ

Παλόμα Παρίσι, 1975

Ήταν 24 Νοεμβρίου, η επομένη της κηδείας του Ύπατου Στρατηγού Φράνκο, του δικτάτορα της Ισπανίας, όταν είδα το πρώτο μου φάντασμα. Το πρωινό εκείνο ξεκίνησε αρκετά συνηθισμένα. Ξύπνησα στις έξι και, αφού τεντώθηκα, σηκώθηκα από το κρεβάτι. Ήταν σκοτάδι ακόμη και άναψα το πορτατίφ με το λουλουδάτο καπέλο που βρισκόταν στο κομοδίνο. Κάτω από το πολύχρωμο φως του, φόρεσα το καλσόν και το κορμάκι μου. Τα τσιμπιδάκια μου και η κορδέλα για τα μαλλιά ήταν στο συρτάρι της σιφονιέρας. Έπιασα στα γρήγορα κι από συνήθεια τα μαλλιά μου πίσω και ύστερα φόρεσα τη ρόμπα και τις παντόφλες μου για να προστατευτώ από το κρύο που έκανε στα τέλη του φθινοπώρου.

Ο διάδρομος ήταν σκοτεινός, ωστόσο δεν χρειαζόμουν φως για να πάω προς την κουζίνα. Πέρασα νυχοπατώντας την κρεβατοκάμαρα της μαμί. Η γιαγιά μου –την οποία αποκαλούσα «μαμιά» όταν μιλούσαμε γαλλικά και «γιαγιά» όταν μιλούσαμε καταλανικά– κοιμόταν τόσο βαριά, ώστε δεν ξυπνούσε ούτε με κανόνια, αλλά από τις ενοχές μου πρόσεχα να μην κάνω θόρυβο.

Η μαμί έλεγε ότι καμία μπαλαρίνα δεν έπρεπε να σηκώνεται από το κρεβάτι πριν από τις εννιά, πόσο μάλλον για να εξασκηθεί στον χορό. Όμως είχα κανονίσει να συναντηθώ με την Γκάμπι στην καφετέρια στο διάλειμμα που θα είχε από τα μαθήματά της στο πανεπιστήμιο, χώρια που το απόγευμα είχα κι εγώ μαθήματα. Παρά τα όσα είχαν συμβεί το καλοκαίρι, δεν μπορούσα να σταματήσω τις καθημερινές ασκήσεις μου στην μπάρα αλλά και την κεντρική εξάσκηση, ακόμα κι αν αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να σηκώνομαι από τα χαράματα. Προτιμούσα να στερηθώ τον ύπνο και το φαγητό παρά να χάσω τα *pliés, tendus, ronds de jambe* και τις διατάξεις μου. Μου ήταν τόσο απαραίτητα όσο και το οξυγόνο που ανέπνεα.

Άναψα το φως πάνω από την ηλεκτρική κουζίνα, προσέχοντας να μην ξυπνήσω τον Κοκατίλ παπαγάλο μου, τον Ντιάγκιλεφ, που κοιμόταν ήσυχα στο σκεπασμένο κλουβί του. Ο αυστραλιανός παπαγάλος με το ρωσικό όνομα ήταν δώρο της μαμί για τα δέκατα όγδοα γενέθλιά μου και μεγάλος παρλαπίπας. Με το που τρύπωνε το φως της αυγής στην κουζίνα, άρχιζε να σφυρίζει τον σκοπό από το «Τουρκικό Εμβατήριο» του Μότσαρτ. Άνοιξα τη βρύση κι έβαλα νερό σ' ένα κατσαρολάκι. Πάνω στον πάγκο υπήρχε ένα τεύχος του *El Diario*, του ενημερωτικού δελτίου για τους Ισπανούς πρόσφυγες. Απευθυνόταν στους πρόσφυγες που είχαν αναγκαστεί να φύγουν από την Ισπανία το 1939, μετά τον εμφύλιο, και να καταφύγουν στη Γαλλία. Το εξώφυλλό του ήταν γεμάτο φωτογραφίες του Φράνκο από τα νιάτα του μέχρι τα γεράματά του. Το άρθρο έλεγε ότι ο δικτάτορας, ο οποίος είχε πεθάνει δύο βδομάδες πριν από τα ογδοηκοστά τρίτα γενέθλιά του, θα ενταφιαζόταν στο μαυσωλείο που είχε χτιστεί για τα θύματα του πολέμου. Η συγκεκριμένη παράγραφος ήταν διαγραμμένη με κόκκινο στυλό και δίπλα της η μαμί είχε γράψει: «Για τα θύματα του φασιστικού πολέμου!» Διαισθάνθηκα με

πόσο μένος είχε γίνει αυτή η προσθήκη. Τα γράμματα δεν θύμιζαν σε τίποτα τον όμορφο καλλιγραφικό χαρακτήρα της μαμιά και, αν δεν ζούσαμε μονάχα οι δυο μας σε τούτο το διαμέρισμα, θα νόμιζα ότι το είχε γράψει κάποιος άλλος.

Ενώσω περίμενα να γίνει ο καφές, πήγα στο παράθυρο. Από τον φούρνο απέναντι ερχόταν η ευωδιά του φρεσκοψημένου ψωμιού. Ανασήκωσα τη δαντελένια κουρτίνα και είδα τις ανυπόμονες νοικοκυρές να έχουν σχηματίσει ουρά στο πεζοδρόμιο απ' έξω. Ήταν το πάθος που τις έκανε να σηκώνονται αξημέρωτα κι αυτές, όπως εγώ. Η λαχτάρα τους να ταΐσουν με φρέσκο ψωμί τις οικογένειές τους, κι ας έχαναν τον ύπνο τους. Την ίδια επίδραση είχε και σ' εμένα ο χορός. Τίποτα δεν μου χάριζε μεγαλύτερη ικανοποίηση από το να ξεδιπλώνω το σώμα μου κάνοντας ένα υπέροχο *arabesque* ή να εκτελώ ένα γεμάτο χάρη *grand jeté*, ακόμα κι αν χρειαζόταν να εξασκώμαι επτά μέρες τη βδομάδα από το πρωί μέχρι το βράδυ προκειμένου να τα καταφέρω.

Ένα γλυκόπικρο άρωμα πλημμύρισε την κουζίνα, σημάδι ότι ο καφές ήταν έτοιμος. Άφησα την κουρτίνα να πέσει, παρατηρώντας για πρώτη φορά ότι το στρίφωμά της είχε ξεφτίσει. Πήρα από το ντουλάπι με τα παράταιρα σερβίτσια –άλλα ήταν λουλουδάτα κι άλλα σκέτα– ένα φλιτζάνι κι ένα πιατάκι. Όταν κάθισα να πω το παχύρρευστο υγρό, τα χείλη μου άγγιξαν κάτι τραχύ πάνω στην πορσελάνη και είδα ότι το φλιτζάνι ήταν ραγισμένο. Η μαμιά ήταν μεν σχολαστική με την τάξη, αλλά η μητέρα μου ήταν εκείνη που δεν θα ανεχόταν ποτέ τέτοιου είδους πράγματα, όπως ραγισμένα φλιτζάνια ή ξεφτισμένες κουρτίνες. «Η ομορφιά βρίσκεται πάντοτε στις λεπτομέρειες, Παλόμα», μου έλεγε. Όμως η μαμά μου δεν ήταν πια εδώ και η γιαγιά μου κι εγώ συνεχίζαμε τη ραγισμένη και ξεφτισμένη ύπαρξή μας δίχως εκείνη.

Η σχολή μπαλέτου της γιαγιάς μου είχε δύο εισόδους: η μία απευθείας από την κουζίνα μας και η δεύτερη δίπλα στο πλατύσκαλο στον διάδρομο απ' έξω. Πήρα το κλειδί από το κρεμαστάρι στην πίσω πλευρά της πόρτας της κουζίνας και μπήκα στη σχολή. Δεν άναψα τα φώτα, γιατί το φως της αυγής άρχιζε να μπαίνει μέσα από τα παράθυρα που έβλεπαν στην αυλή της πολυκατοικίας όπου μέναμε. Μολονότι το πάτωμα σκουπιζόταν και σφουγγαριζόταν σε καθημερινή βάση, ο αέρας μέσα στον κλειστό χώρο ήταν πνιγηρός από τη μυρωδιά της σκόνης και της μούχλας, η οποία ήταν συνηθισμένη στα παλιά κτίρια του Παρισιού.

Πήρα από το ντουλάπι τις πουέντ μου και κάθισα στο πάτωμα να δέσω τις κορδέλες τους. Τη στιγμή που στερέωνα τις άκρες τους για να μη φύγουν, μου ήρθε στον νου η γεμάτη οργή σημείωση της μαμί στο ενημερωτικό δελτίο. Όταν ήμουν μικρή, ρωτούσα πολλές φορές τη γιαγιά μου για το ισπανικό παρελθόν της, αλλά τότε έβλεπα τα χείλη της να σφίγγονται και το φως να σβήνει από τα μάτια της. «Ίσως σου μιλήσω γι' αυτό όταν θα έχεις μεγαλώσει λίγο», μου απαντούσε. Καταλάβαινα ότι την πονούσε να μιλά για τη ζωή της προτού έρθει στο Παρίσι και είχα μάθει να μην αγγίζω αυτό το θέμα.

Άφησα τη ρόμπα και τις παντόφλες μου πλάι στο κάθισμα του πιάνου. Η συνοδός μας στο πιάνο, η μαντάμ Καρί, θα ερχόταν αργότερα για να παίξει Μπετόβεν και Σούμπερτ για τις μαθήτριάς μας. Εμένα, όμως, μου άρεσε να εξασκώμαι μόνη μου μες στη σιωπή, ακολουθώντας το σώμα μου και όχι τον ρυθμό της μουσικής. Από τα *demi-pliés*, προχώρησα στα *grand-pliés*, απολαμβάνοντας την αίσθηση της δύναμης και της ευλυγισίας των ποδιών μου. Μόρφασα έντρομη όταν προσπάθησε να τρυπώσει στη σκέψη μου μια ανάμνηση από το φιάσκο που είχα πάθει τον περασμένο Ιούνιο στη Σχολή Μπαλέτου. Έκλεισα

τα μάτια κι έβγαλα από το μυαλό μου εκείνη την εικόνα όπου στεκόμουν μπροστά στον πίνακα ανακοινώσεων της Σχολής, λουσομένη στον ιδρώτα, με το στομάχι μου να ανακατεύεται. Τα τόσα χρόνια εκπαίδευσης με είχαν μάθει να επικεντρώνομαι σε έναν και μόνο στόχο, ώσπου να τον πετύχω, και δεν υπήρχε περίπτωση να παρατήσω τα όνειρά μου τώρα.

Αφού προπονήθηκα για μία ώρα στην μπάρα, ήμουν έτοιμη να κάνω και λίγη κεντρική εξάσκηση. Πήρα θέση μπροστά στον ντυμένο με καθρέφτη τοίχο στο μπροστινό μέρος της αίθουσας και ήμουν έτοιμη να ξεκινήσω έναν συνδυασμό από *tendus*, όταν ξαφνικά το φως του ήλιου έξω τρεμόπαιξε. Ήταν τόσο παράξενο αυτό το φαινόμενο, ώστε διασπλάστηκε η συγκέντρωσή μου. Καταιγίδα τόσο νωρίς το πρωί; Και μάλιστα Νοέμβρη μήνα; Πλησίασα το παράθυρο σαστισμένη. Και τότε την είδα· στεκόταν έξω στην αυλή σαν να περίμενε κάποιον να έρθει. Στην αρχή δεν κατάλαβα ότι ήταν φάντασμα, ωστόσο αναρωτήθηκα –επειδή είχε μαύρα κυματιστά μαλλιά και κρατούσε το πιγούνι της ανασηκωμένο με περηφάνια– αν ήταν Ισπανίδα. Δεν θυμόμουν να ήταν κάποια από τις πρώην πρόσφυγες που μαζεύονταν κατά καιρούς στο διαμέρισμά μας. Η πρώτη μου εντύπωση ήταν πως επρόκειτο για κάποια μητέρα που πηγαίνοντας στη δουλειά της ερχόταν να ρωτήσει στη σχολή της μαμί για να γράψει το παιδί της.

Άνοιξα το παράθυρο και της φώναξα: «*Bonjour, Madame! Un moment, s'il vous plaît*»*.

Πήρα από το ντουλάπι τις γκέτες και το παλτό μου και φόρεσα πάνω από τις πουέντ μου ένα ζευγάρι φαρδιές μπότες. Προτού βγω στον διάδρομο, άρπαξα κι ένα φυλλάδιο της σχολής μας που έγραφε τις ώρες των μαθημάτων. Μονάχα αφότου είχα

* «Καλημέρα, κυρία! Μισό λεπτό, παρακαλώ».

φτάσει πια στα μισά της σκάλας σκέφτηκα ότι η αυλόπορτα θα έπρεπε κανονικά να ήταν κλειδωμένη. Πώς είχε μπει μέσα εκείνη η γυναίκα; Θυρωρό δεν είχαμε: ο παππούς μου δεν τους ήθελε καθόλου, επειδή θεωρούσε πιθανό κατάσκοπο οποιοδήποτε άλλο άτομο πέρα από τα μέλη της οικογένειάς μας.

Έφτασα στο ισόγειο και άνοιξα την πόρτα που οδηγούσε στην αυλή. Το αγιάζι με χτύπησε καταπρόσωπο και ανατρίχιασα από το κρύο. Όμως δεν είδα πουθενά τη γυναίκα. Πού είχε πάει; Τότε διαισθάνθηκα κάποιον να με κοιτάζει. Γύρισα και την είδα να στέκεται πλάι στο αχρηστευμένο πια πηγάδι. Μου κόπηκε η ανάσα. Απέπνεε κάτι που μου θύμιζε τα μεγάλα αστέρια του παρισινού μπαλέτου: μεγαλείο. Το πρόσωπό της ήταν ελαφρώς οβάλ και η μύτη της πάνω από τα μεγάλα, κόκκινα χείλη της φαρδιά και πλακουτσωτή. Όμως τα μάτια της... Πρώτη φορά στη ζωή μου έβλεπα τέτοια μάτια. Έμοιαζαν με δυο μαύρα όστρακα που λαμπύριζαν μες στη θάλασσα. Το βάθος τους ήταν αυτό που με έκανε να συνειδητοποιήσω ότι η γυναίκα εκείνη δεν ήταν από τον κόσμο τούτο.

Με πλησίασε αργά, απλώνοντας μέσα από την κάπα της το χέρι με τη χάρη μιας χορεύτριας. Το χέρι της έμεινε μετέωρο κοντά στο δικό μου θαρρείς και ήθελε κάτι να μου δώσει. Χωρίς να το σκεφτώ, άνοιξα την παλάμη μου. Δυο αντικείμενα έπεσαν μέσα της. Κοίταξα και είδα ένα ζευγάρι σκουλαρίκια, δυο χρυσούς κρίκους. Σήκωσα ξανά τα μάτια στη γυναίκα, μα εκείνη είχε εξαφανιστεί το ίδιο απρόσμενα όπως είχε εμφανιστεί, αφήνοντας πίσω της μονάχα τον απόηχο των βημάτων της και τα σκουλαρίκια που κρατούσα στο χέρι μου.

Εβελίνα

Λατρεμένη μου αδελφή,
Όστε το τέρας πέθανε επιτέλους! Άσ' τους να αποδώσουν στο άπυχο σώμα του Φράνκο όσες τιμές θέλουν, γιατί η ψυχή του θα σαπίσει στην κόλαση, μαζί με των άλλων σατανάδων, του Χίτλερ και του Μουσολίνι! Τώρα πια οι ηγέτες της Ευρώπης και της Αμερικής μπορούν να αποτίσουν φόρο τιμής στον άνθρωπο που πήρε τη βοήθειά τους χωρίς να την ανταποδώσει και εκμεταλλεύτηκε την πολιτική τους της μη ανάμειξης προκειμένου να ρίξει τη νόμιμη εκλεγμένη κυβέρνηση της Ισπανίας και να δολοφονήσει χιλιάδες ανθρώπους. Μα δεν καταλαβαίνουν πόσο μισητός ήταν ο Φράνκο; Ότι κυβερνούσε μέσω της καταστολής; Ο θάνατος του Φράνκο, μολονότι με γεμίζει χαρά, μου ξυπνά θύμησες μαύρες. Ίσως με τον καιρό να ριχτεί περισσότερο φως σε όλα όσα, για την ώρα, δεν αντέχω να βλέπω ή να θυμάμαι. Λένε ότι τώρα, που δεν υπάρχει αυτός, μια νέα Ισπανία θα αναδυθεί. Μα έχουμε ακούσει κι άλλες φορές την ίδια υπόσχεση. Ακόμα κι εδώ, στη Γαλλία, όπου βρήκα καταφύγιο, δεν νιώθω ποτέ εντελώς ασφαλής. Αλλά ούτε και για σένα, παρότι βρίσκεσαι στη μακρινή Αυστραλία.

Με ρώτησες τι κάνει η Παλόμα. Φοβάμαι ότι η εγγονή μου έχει δεχτεί πάρα πολλά σκληρά χτυπήματα στη σύντομη ζωή της: τον θάνατο της ακριβής μου Χουλιέτα, την απογοήτευση από τον πατέρα της, την ατυχία που τη βρήκε κατά την αποφοίτησή της από τη Σχολή Μπαλέτου. Σήμερα το πρωί που ξύπνησα, η Παλόμα είχε ήδη σηκωθεί και ντυθεί. Τριγύριζε στην κουζίνα με μια κεραυνόπληκτη έκφραση στο πρόσωπο και της έπεφταν πράγματα από τα χέρια, σαν κάτι να την είχε ταραξεί. Παρότι αντιγράφει το φουσκωτό χτένισμα της Κατρίν Ντενέβ και τονίζει με μολύβι τα καστανόχρυσα μάτια της, έμοιαζε τόσο μικρή κι ευάλωτη με το βελούδινο παλτό και το κασκόλ της, ώστε μου ήρθε να την καθίσω στα γόνατά μου και να την ταΐσω ψωμί με ντομάτα, όπως τότε που ήταν μικρή. Βιαζόταν να πάει να συναντήσει μια φίλη της που σπουδάζει στη Σορβόννη. Και όταν γύρισε προς το μέρος μου για να με αποχαιρετήσει, μπήκα στον πειρασμό να τη ρωτήσω τι είχε συμβεί και την είχε αναστατώσει τόσο πολύ, αλλά τελικά δεν είπα κουβέντα. Τον τελευταίο καιρό δεν μου μιλά για τίποτα πια. Όταν κάτι την απογοητεύει, κλείνεται στον δικό της κόσμο, αποφεύγοντας την επαφή με όσους μπορεί να την αναγκάσουν να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα. Εξακολουθεί να εξασκείται στον χορό έξι με επτά ώρες τη μέρα και κοιτάζει την αλληλογραφία κάθε φορά που έρχεται, λες και αυτό που συνέβη τον περασμένο Ιούνιο να μπορεί να αναστραφεί και να της προσφέρουν τελικά μια θέση στο Μπαλέτο της Όπερας των Παρισίων. Αυτή η αναθεματισμένη Αριέλ Μαρινό φταίει! Μια ζωή μισούσε τη Χουλιέτα, και τώρα που η ανταγωνίστριά της δεν υπάρχει πια, παίρνει την εκδίκησή της από την κόρη της, που δεν φταίει σε τίποτα. «Δεν θα ήταν ικανή να τα βγάλει πέρα με τον φόρτο εργασίας μιας επαγγελματία χορεύτριας» – πού ξανακούστηκε τέτοια βλακεία; Η Παλόμα εξασκείται σκληρά από τότε που

ήταν παιδί ακόμη και είναι προορισμένη να γίνει étoile, μια κορυφαία χορεύτρια. Αλλά η Μαρινό έχει πολύ μεγάλη δύναμη και, μολονότι οι άλλοι εξεταστές θα πρέπει να ειδαν πεντακάθαρα ότι η Παλόμα είναι ξεχωριστή, τρέμουν να πάνε κόντρα στην πρίμα μπαλαρίνα της Όπερας. Αυτός είναι ο κόσμος του χορού: ομορφιά και προδοσία!

«Παλόμα», της είπα, «αυτά έχει η ζωή. Εσύ κάνεις σχέδια και κάποιος σε σταματά. Δεν πρέπει να σε πιάσει ηττοπάθεια. Βρες έναν άλλο τρόπο να πραγματοποιήσεις το όνειρό σου». Η Όπερα των Παρισίων δεν είναι το μοναδικό μπαλέτο που υπάρχει – η Παλόμα έχει δεχτεί προτάσεις και από κυνηγούς ταλέντων από τη Νέα Υόρκη και το Λονδίνο. Όμως δεν ξέρω αν ακούει καν τι της λέω. Μοιάζει σαν να πιστεύει πως ο μοναδικός τρόπος για να διατηρήσει ζωντανή τη μνήμη της μητέρας της είναι να ακολουθήσει τα χνάρια της: η Χουλιέτα είχε διαπρέψει στο Μπαλέτο της Όπερας των Παρισίων, οπότε πρέπει να κάνει κι εκείνη το ίδιο· η Χουλιέτα είχε γίνει première danseuse στα δεκαεννιά της και étoile* στα είκοσί της, οπότε πρέπει κι εκείνη να κάνει το ίδιο, μολονότι μια τέτοια ραγδαία εξέλιξη είναι σπάνια, και πάει λέγοντας. Δεν βλέπει ότι είναι μια διαφορετικού τύπου χορεύτρια από τη μητέρα της. Η Χουλιέτα είχε υπεράνθρωπη σωματική αντοχή – η καημενούλα μου αρνιόταν ακόμα και μέχρι το τέλος τη μορφίνη. Αλλά η Παλόμα... Τι να πω, εσύ δεν είχες ποτέ την ευκαιρία να τη δεις να χορεύει, να δεις αυτό το λυγερόκορμο, μαζεμένο κορίτσι να ζωντανεύει πάνω στη σκηνή, να κινείται όλο ομορφιά και χάρη! Θα σπαρταρούσε η καρδιά σου! Αλλά τι να κάνω; Όσο περισσότερο της μιλάω, τόσο κλείνεται στον εαυτό

* Τίτλοι που αποδίδονται στις μπαλαρίνες ανάλογα με το επίπεδό τους. Στην Όπερα του Παρισιού η ιεραρχία των χορευτών, από την υψηλότερη στη χαμηλότερη, είναι: *Étoiles* (Αστέρια), *Premiers Danceurs* (Πρώτοι Χορευτές), *Sujets*, *Coryphées* και *Quadrilles*.

της. Οπότε πλέον δεν της λέω τίποτα. Απλώς την προστατεύω από οτιδήποτε μπορεί να αποσυντονίσει την εύθραυστη ψυχική ισορροπία της ή να αναστατώσει το ήδη ταραγμένο μυαλό της. Τρέμω πως οτιδήποτε μπορεί να της προκαλέσει υπερβολικά μεγάλο ενθουσιασμό, θα την εξωθήσει στα άκρα. Το μόνο που μπορώ να κάνω είναι να προσεύχομαι και να ελπίζω ότι ο χρόνος θα γιατρέψει τις πληγές της.

Νυχτώνει και τα μάτια μου δεν βλέπουν πια όπως παλιά. Θα σε αφήσω, μα υπόσχομαι να σου ξαναγράψω σύντομα.

Σε φιλώ με πολλή αγάπη,
Εβελίνα

Παλόμα

«*Mon Dieu*, Παλόμα!» φώναξε η Γκάμπι, κοιτάζοντάς με με τα έντονα μπλε μάτια της. «Μα... φάντασμα;»

Κοίταξα τριγύρω μας στην καφετέρια της οδού Μουφτάρ, όπου καθόμασταν και περιμέναμε να έρθουν οι καφέδες μας. Η ξαφνική εισροή φοιτητών της Σορβόννης δεν είχε αποσπάσει τον άντρα που καθόταν δίπλα μας από το διάβασμα της εφημερίδας του, και χάρηκα που διαπίστωσα ότι ούτε το ξέσπασμα της Γκάμπι τα είχε καταφέρει.

«Απίστευτο!» συνέχισε εκείνη. «Συναρπαστικό!» Το πρόσωπό της είχε φωτιστεί ολόκληρο από περιέργεια.

Φοβόμουν ότι οι σπουδές της Γκάμπι στη νομική και στην πολιτική επιστήμη μπορεί να την είχαν κάνει κυνική, και σχεδόν περίμενα πως θα έλεγε ότι μου είχε στρίψει όταν τηςμίλησα για την πρωινή απόκοσμη επισκέπτριά μου. Όσο για μένα, τα χέρια μου έτρεμαν ακόμη και είχα ξεχάσει να κατέβω στη στάση που έπρεπε, επειδή μέσα στο μετρό έφερνα ξανά και ξανά στο μυαλό μου τη στιγμή που το φάντασμα είχε ως διά μαγείας εξαφανιστεί.

«Ποια θα μπορούσε να είναι;» με ρώτησε η Γκάμπι.

«Δεν έχω ιδέα», αποκρίθηκα.

«Ναι, αλλά τι σημαίνει αυτό;» Πέρασε το χέρι της στα μαλλιά της, που είχαν το χρώμα της σοκολάτας. «Όταν σε επισκέπτεται ένα φάντασμα, υποτίθεται ότι το κάνει επειδή θέλει να ολοκληρώσει κάτι που άφησε στη μέση – ή για να σε προειδοποιήσει για κάτι!»

Άγγιξα τα σκουλαρίκια που είχα στην τσέπη του μπουφάν μου. Δεν είχα την παραμικρή αμφιβολία ότι το πνεύμα εκείνης της γυναίκας ήθελε να τα δώσει συγκεκριμένα σ' εμένα. Αλλά γιατί; Δεν είχα μιλήσει ακόμη στην Γκάμπι για τα σκουλαρίκια. Είχα αποφασίσει ότι θα της τα έδειχνα μονάχα αν πίστευε την ιστορία μου για το φάντασμα.

Είδα με την άκρη του ματιού μου τον νεαρό σερβιτόρο να περνά με σβελτάδα ανάμεσα από τα τραπέζια φέρνοντας τους καφέδες μας. Σταματήσαμε να μιλάμε ενόσω τους άφηνε στο τραπέζι μας. Αφού έβαλε μια πετσέτα μπροστά στην καθεμιά μας, γύρισε να φύγει, αλλά εκείνη τη στιγμή η Γκάμπι σήκωσε τα μάτια. Ήταν πάντοτε όμορφη, αλλά εκείνη τη μέρα ήταν εκθαμβωτική με το παντελόني καμπάνα με την ψιλή ρίγα και το κοντό, λουλουδάτο κιμονό που φορούσε μέσα από το ανοιχτό παλτό της. Επιπλέον, όπως πρόσταζε η μόδα, δεν φορούσε σουτιέν και τα μικρά αλλά καλοσχηματισμένα στήθη της σάλευαν μαζί με τα βραχιόλια της σε κάθε της κίνηση. Ο σερβιτόρος μαγεύτηκε.

«Μήπως θα θέλατε τίποτε άλλο, μεντμουαζέλ;» μας ρώτησε. «Κάποια μπαγκέτα ή σούπα; Ή ίσως ένα *croque-monsieur*;» Απευθύνθηκε και στις δυο μας, από ευγένεια, αλλά εμένα ούτε που με κοίταξε.

«Α, όχι, όχι», αποκρίθηκε η Γκάμπι, χαρίζοντάς του ένα φωτεινό χαμόγελο. «Προσέχω τη σιλουέτα μου».

Ο σερβιτόρος μαρμάρωσε για ένα λεπτό, ανοιγοκλείνοντας

το στόμα σαν χάννος. Προφανώς έβρισκε εξίσου ακαταμάχητη και τη σιλουέτα της Γκάμπι.

Έγεια πίσω στην καρέκλα μου. Πέθαινα να δείξω στην Γκάμπι τα σκουλαρίκια, αλλά είχα μάθει να κάνω υπομονή κάθε φορά που διέκοπτε την κουβέντα μας κάποιος άντρας. Πολλές φορές ευχόμουν να ήμουν σαν κι εκείνη – ανέμελη, γοητευτική, να φλερτάρω ασύστολα. Όμως δεν μπορούσα: εκείνη ήταν απίστευτα εξωστρεφής, ενώ εγώ απελπιστικά κλεισμένη στο καβούκι μου.

Ο σερβιτόρος έκανε τα αδύνατα δυνατά προκειμένου να πείσει την Γκάμπι να συναντηθούν μόλις θα τελείωνε τη βάρδια του, ωστόσο εγώ ήξερα ότι δεν είχε καμία ελπίδα. Μπορεί η Γκάμπι να φλέρταρε ασύστολα, αλλά ήταν επιλεκτική και ο συγκεκριμένος νεαρός δεν ήταν του γούστου της. Της άρεσαν οι αθλητικοί τύποι. Κι έτσι, όση ώρα εκείνη, με τη συνηθισμένη γοητεία της, χαριεντιζόταν με τον σερβιτόρο, καταστρέφοντας όμως παράλληλα την όποια ελπίδα του για ένα απογευματινό ραντεβουδάκι, εγώ κοίταζα τα χέρια μου κι αναρωτιόμουν γιατί είχα προτιμήσει να μιλήσω σ' εκείνη για το φάντασμα και όχι στη μαμί.

Δεν ήμουν καλή στο να κάνω φίλους, αλλά την Γκάμπι την ήξερα από τη μέρα που είχαμε γνωριστεί στη σχολή μπαλέτου της μαμί, προτού με δεχτούν στη Σχολή Μπαλέτου της Όπερας των Παρισίων. Ήταν κι εκείνη μια πολλά υποσχόμενη μαθήτρια μπαλέτου, αλλά ύστερα μπήκε στην εφηβεία και η αγάπη της για τον χορό υποχώρησε μπροστά στο έντονο ενδιαφέρον της για τα αγόρια. Κάποιες φορές πίστευα ότι πραγματικά της άρεσε η παρέα μου – ήταν εξαιρετική ακροάτρια και είχε το χάρισμα να κάνει οποιονδήποτε συνομιλητή της να νιώθει συναρπαστικός. Αλλά κάποιες άλλες φορές αναρωτιόμουν αν εξακολουθούσε να κάνει παρέα μαζί μου μόνο και μόνο για να εξασκεί τα ισπανικά

της, κάτι που της ήταν απαραίτητο προκειμένου να πραγματοποιήσει τη φιλοδοξία της να μπει στο γαλλικό Διπλωματικό Σώμα. Σίγουρα δεν ήταν το πιο έμπιστο πρόσωπο στη ζωή μου: αυτό ήταν η μαμί. Όμως ήξερα πως αν έλεγα στη μαμί για το φάντασμα, θα νόμιζε ότι μου είχε στρίψει από την πολλή πίεση της περσινής χρονιάς. Και σε κάποιον έπρεπε να το πω!

Πήρα βαθιά ανάσα, εισπνέοντας τον μεθυστικό αέρα της καφετέριας – καφές, κρασί, σκόρδο, ψωμί και ξυλώδης κάπνα τσιγάρου. Είχα τις μυρωδιές αυτές συνδεδεμένες στο μυαλό μου με το Καρτιέ Λατέν του Παρισιού. Μου άρεσε να περπατώ σε αυτό το κομμάτι της αριστερής όχθης του ποταμού, να χαζεύω τις υπαίθριες αγορές και τους πάγκους με τα βιβλία, να κοντοστέκομαι στα δυσκολωλεία για ν' ακούσω τους Rolling Stones και τον Μπράιαν Φέρι. Μολονότι πολλοί από τους δρόμους είχαν ασφαλοστρωθεί μετά τις φοιτητικές εξεγέρσεις του 1968, τα πλακόστρωτα σοκάκια της οδού Μουφτάρ παρέμεναν άθικτα. Γι' αυτό και με την Γκάμπι συναντιόμουν πάντοτε στη γωνιακή καφετέρια: τούτο το μέρος ήταν ποτισμένο με ιστορία.

Αφού η Γκάμπι ξαπόστειλε ευγενικά τον σερβιτόρο να πάει αλλού να ονειρευτεί αυτό που θα μπορούσε να είχε συμβεί μεταξύ τους, στράφηκε ξανά σ' εμένα. «Για πες μου λοιπόν για το φάντασμα», με παρότρυνε, πίνοντας μια γουλιά από τον εσπρέσο της.

Την κοίταξα στα μάτια, με το χέρι μου κοντά στην τσέπη μου. Μέχρι εκείνη τη στιγμή, το φάντασμα αποτελούσε ένα ενδιαφέρον μυστήριο, σαν ένα προαίσθημα που βγαίνει αληθινό ή σαν κάποιον ανατριχιαστικά ακριβή αστρολογικό χάρτη. Μόλις, όμως, θα έδειχνα στην Γκάμπι τα σκουλαρίκια, η όλη ιστορία θα περνούσε σ' ένα άλλο επίπεδο: θα αναγκαζόμασταν και οι δύο να αποδεχτούμε ότι το φάντασμα υπήρχε στ' αλήθεια· ή η Γκάμπι θα νόμιζε ότι τα είχα βγάλει όλα από το μυαλό μου.

Πήρα ανάσα κι έβαλα τα δάχτυλά μου στην τσέπη μου. «Κοίτα», άρχισα, «έγινε και κάτι άλλο...»

«*Bonjour!*»

Πάλι μας διέκοψαν. Αυτή τη φορά ήταν ο Μαρσέλ, το αγόρι της Γκάμπι. Άφησα τα σκουλαρίκια να πέσουν ξανά μέσα στην τσέπη μου.

«*Bonjour!*» τον καλημέρισε κι εκείνη, ανταποδίδοντάς του το φιλί. Τον χαιρέτησα κι εγώ, ελπίζοντας ότι ήταν απλώς περαστικός. Παρότι εμφανισιακά δεν ταίριαζαν καθόλου –η Γκάμπι ήταν ντυμένη φανταχτερά ενώ ο Μαρσέλ φορούσε ένα μπλουζάκι Lacoste και μπουφάν–, τον τελευταίο καιρό φαινόταν πως όπου πήγαινε η Γκάμπι, εμφανιζόταν από πίσω και ο Μαρσέλ. Γι' αυτό και είχα ξαφνιαστεί ευχάριστα όταν την είχα δει να με περιμένει μόνη στην καφετέρια.

«Τι γίνεται;» ρώτησε ο Μαρσέλ, ανάβοντας τσιγάρο και κάνοντας νόημα σ' έναν σερβιτόρο να του φέρει καφέ. Έγειρε πίσω στην καρέκλα του, εξανεμίζοντας την όποια ελπίδα μου να έχω την Γκάμπι αποκλειστικά δική μου.

«Η Παλόμα είδε ένα φάντασμα», τον πληροφόρησε η Γκάμπι. «Στην αυλή της».

Αν είχε αρπάξει ένα μαχαίρι και μου το είχε μπήξει στην κοιλιά, θα με πονούσε λιγότερο. Υποτίθεται ότι ήταν κάτι που είχα εμπιστευτεί μονάχα σ' εκείνη! Ήταν το μυστικό μας.

«Α», έκανε ο Μαρσέλ ξεφυσώντας ένα σύννεφο καπνού και μου χαμογέλασε συγκαταβατικά. «Φταίει που η Παλόμα έχει ισπανικό αίμα. Όλοι οι Ισπανοί πιστεύουν ότι τους στοιχειώνουν φαντάσματα. Ισπανός χωρίς φάντασμα είναι σαν το Παρίσι χωρίς τον Πύργο του Άιφελ: δεν μπορεί να υπάρξει το ένα δίχως το άλλο».

Έκανα μια ειρωνική γκριμάτσα και μου ήρθε να του πω ότι δεν ήξερε τι έλεγε. Κατ' αρχάς, ήμουν μισή Ισπανίδα – ο

πατέρας μου ήταν... *είναι*... Γάλλος. Και το φάντασμα το είχα δει στ' αλήθεια. Δεν ήταν αποκύημα της φαντασίας μου. Επιπλέον, ο Πύργος του Άιφελ είχε κατασκευαστεί το 1889, ενώ το Παρίσι προϋπήρχε πολλά χρόνια. Ωστόσο δεν έβγαλα τσιμουδιά, επειδή δεν ήθελα να στενοχωρήσω την Γκάμπι.

Μπορεί να τον κοίταξε ξετρελαμένη, αλλά θα πρέπει να κατάλαβε ότι ο Μαρσέλ γινόταν προσβλητικός απέναντί μου, γιατί έστρεψε τη συζήτηση σε όσα συνέβαιναν στην Ισπανία.

«Όλοι στο μάθημα σήμερα κουβέντιαζαν για τις συνέπειες που θα έχει ο θάνατος του Φράνκο. Προβλέπουν ότι η Ισπανία θα κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης και ότι οι φοιτητές με τους εργάτες θα εξεγερθούν. Ο καθηγητής Οντρέ πιστεύει ότι, προκειμένου να κατευνάσουν τον λαό, μπορεί να απελευθερώσουν τους δημοκρατικούς υποστηρικτές που φυλακίστηκαν στον εμφύλιο».

Ο Μαρσέλ έστρωσε τα σταχτόξανθα μαλλιά του. «Αφού έχει αναγορευθεί βασιλιάς ο Χουάν Κάρλος. Η μοναρχία έχει αποκατασταθεί και η δικτατορία έχει τελειώσει, όπως υποσχέθηκε ο Φράνκο. Θα έπρεπε ο ισπανικός λαός να είναι ευχαριστημένος πλέον».

Η Γκάμπι μου έριξε μια ματιά. «Μπορεί να μη θέλουν μοναρχία», αντιγύρισε. «Ίσως θέλουν αυτό που είχαν πριν από τον πόλεμο: δημοκρατία – όπως η Γαλλία».

«Πφφ!» έκανε ο Μαρσέλ, τραβώντας άλλη μια τζούρα από το τσιγάρο του. «Οι Ισπανοί δεν θα μπορούσαν να διαχειριστούν τη δημοκρατία... γι' αυτό και έγινε εμφύλιος. Δεν είναι σαν τους Γάλλους. Οι δημοκρατικοί έχασαν τη μάχη επειδή ξέσπασε διχόνοια μεταξύ τους».

Δάγκωσα τη γλώσσα μου για να μην του απαντήσω καταλλήλως, αλλά από μέσα μου έβραζα! Ήμουν συνηθισμένη σε αυτού του είδους τη συγκαταβατική αντιμετώπιση από τους

Γάλλους. Η οικογένεια του Μαρσέλ είχε ένα εξοχικό διαμέρισμα στην Κόστα Μπράβα: το μόνο που ήξερε ο ίδιος από την Ισπανία ήταν ο ήλιος, το φτηνό φαγητό και τα φτηνά εργατικά χέρια. Πολύ αμφιβάλλω αν είχε ποτέ του σκεφτεί έστω και για μια στιγμή τις ανακρίσεις από την αστυνομία που είχαν υποστεί πολλοί άνθρωποι· τους φυλακισμένους που τους κρεμούσαν ανάποδα. Μπορεί η ισπανική κυβέρνηση να έλεγε στον ξένο Τύπο ότι φερόταν ανθρώπινα στους πολιτικούς «εχθρούς» της, αλλά πολλοί από αυτούς είχαν στραγγαλιστεί με γκαρότα. Αν ήταν η μαμή μαζί μας, ήξερα πολύ καλά ότι θα έλεγε στον Μαρσέλ: «Οι δημοκρατικοί έχασαν τον πόλεμο επειδή οι Γερμανοί και οι Ιταλοί βοήθησαν τον Φράνκο με αεροπλάνα και στρατό, ενώ οι Βρετανοί και οι Γάλλοι κάθονταν και παρακολουθούσαν άπρακτοι». Ωστόσο, μου ήταν αδύνατον να συζητώ με τον Μαρσέλ. Όποιο σχόλιο και να έκανα, εισέπραττα το χαρακτηριστικό υποτιμητικό χαμόγελό του, οπότε προτιμούσα να σιωπώ παρά να με αντιμετωπίζει έτσι. Για κάποιον που εξακολουθούσε να μένει με τους γονείς του, είχε την εκνευριστική συνήθεια να μιλάλες και ήξερε καλά από πρώτο χέρι τα πάντα. Αλλά η Γκάμπι δεν το έβλεπε αυτό. Ή, κι αν το έβλεπε, το αγνοούσε.

Αφού παρήγγειλε και έφαγε μια σαλάτα νισουάζ με τηγανητές πατάτες κι έκανε άλλο ένα τσιγάρο, ο Μαρσέλ ανακοίνωσε ότι είχε ραντεβού με τον επιβλέποντα καθηγητή του.

Η Γκάμπι κοίταξε το ρολόι της. «Ποπό, ούτε που κατάλαβα πώς πέρασε η ώρα!» σχολίασε και σηκώθηκε. «Σ' ένα τέταρτο αρχίζει το επόμενο μάθημά μου».

Ο Μαρσέλ πλήρωσε το φαγητό και τους καφέδες. «*Salut, Παλόμα!*» με αποχαιρέτησε. «Και πρόσεχε μη δεις κι άλλα φαντάσματα».

Να το πάλι το αυτάρεσκο χαμόγελο· μου ήρθε να του ρίξω μπουνιά στη μούρη!